

**WYROK Z DNIA 4 GRUDNIA 2003 R.
WA 55/03**

W wypadku orzeczenia na podstawie art. 67 § 3 k.k. świadczenia pieniężnego wymienionego w art. 39 pkt 7 k.k., sąd nie wyznacza w żadnej formie terminu jego spełnienia, albowiem wykonanie wyroku w tej części następuje po jego uprawomocnieniu się, w sposób określony w art. 196 § 1 k.k.w.

Przewodniczący: sędzia SN S. Kosmal.

Sędziowie SN: Z. Stefaniak (sprawozdawca), A. Tomczyk.

Prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej: płk F. Szymański.

Sąd Najwyższy w sprawie Grzegorza C., podejrzanego o popełnienie przestępstwa określonego w art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 111 § 1 k.k., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na rozprawie w dniu 4 grudnia 2003 r. apelacji, wniesionej przez prokuratora na niekorzyść, od wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 25 września 2003 r.

zmienił zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczonego środka karnego – świadczenia pieniężnego – w ten sposób, że uchylił określenie „płatne w terminie miesiąca od uprawomocnienia się wyroku”, a w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy (...)

Uzasadnienie:

W dniu 13 sierpnia 2003 r. Prokurator Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w B. wystąpił do sądu z wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowania karnego przeciwko Grzegorzowi C., podejrzanemu o to, że w dniu 18 listopada 2002 r., po zjechaniu z promu „Pomerania” cumującego w porcie w K., będąc w stanie nietrzeźwości, prowadził po przystani na terytorium Królestwa Danii swój samochód osobowy marki Fiat Siena, tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 111 § 1 k.k.

Aprobując ten wniosek, Wojskowy Sąd Okręgowy w P., wyrokiem z dnia 25 września 2003 r., warunkowo umorzył postępowanie karne wobec Grzegorza C. na roczny okres próby, a ponadto orzekł środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres roku oraz świadczenie pieniężne w wysokości 1 000 zł na rzecz Fundacji Pomocy Poszkodowanym w Wypadkach Drogowych w P., płatne w terminie jednego miesiąca od uprawomocnienia się wyroku.

Od orzeczenia tego apelację wniósł prokurator zarzucając „obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 39 pkt 7 k.k. i art. 49 k.k., polegającą na określeniu terminu płatności orzeczonego wobec Grzegorza C. środka karnego w postaci świadczenia pieniężnego w wysokości 1 000 zł na rzecz Fundacji Pomocy Poszkodowanym w Wypadkach Drogowych w P., na jeden miesiąc od uprawomocnienia się wyroku, czego konsekwencją jest pozbawienie wymienionej

fundacji możliwości wystąpienia do sądu o nadanie prawomocnemu wyrokowi, będącemu tym samym tytułem egzekucyjnym, klauzuli wykonalności przez okres jednego miesiąca”, i dlatego też, wniósł o „zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczonego, na podstawie art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 39 pkt 7 k.k., środka karnego poprzez uchylenie określenia terminu płatności świadczenia pieniężnego i utrzymanie w pozostałej części zaskarżonego orzeczenia w mocy”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora jest zasadna, choć nie sposób zgodzić się z całością wywodów skarżącego, zawartych w uzasadnieniu środka odwoławczego, a w szczególności ze stwierdzeniem, że „*Error iuris* w tym przypadku polega na niewłaściwym zastosowaniu przepisu art. 67 § 3 k.k. i wskazanych w zarzucie apelacji przepisów związkowych”, gdyż sugeruje to, że podstawą orzeczenia środków karnych przy warunkowym umorzeniu postępowania powinny być inne przepisy, a tak nie jest. Kompletnie niezrozumiałą jest zarzut obrazy prawa materialnego – art. 49 k.k., gdy skarżący w uzasadnieniu stwierdza, że „... sąd słusznie nie powołał art. 49 k.k.”. Także odwoływanie się do orzecznictwa nie jest zasadne, gdyż poglądy w nim wyrażane dotyczyły innych stanów faktyczno-prawnych.

Zasługuje natomiast na pełną aprobatę pogląd skarżącego, że sąd nie może w wyroku o warunkowym umorzeniu postępowania określić sposobu i terminu wykonania orzeczonego środka karnego, bowiem żaden przepis prawa karnego nie nakłada nań takiego obowiązku, ani nie daje mu takiego uprawnienia.

Z wykładni językowej art. 67 § 3 k.k. jednoznacznie wynika, że przepis ten wyraźnie czyni rozróżnienie między obowiązkami (do których zalicza zobowiązanie sprawcy do naprawienia szkody w całości lub w części oraz zobowiązanie skazanego do informowania sądu lub kuratora o przebiegu okresu próby; przeproszenia pokrzywdzonego; wykonywania obowiązku łóżenia na utrzymanie innej osoby i powstrzymywania się od nadużywania alkoholu lub używania innych środków odurzających) a środkami karnymi (tj. świadczeniem pieniężnym wymienionym w art. 39 pkt 7 k.k. oraz zakazem prowadzenia pojazdów mechanicznych wymienionym w art. 39 pkt 3 k.k.). O tym, że tak jest świadczy użyta po spójniku „a” partykuła „ponadto”, która nawiązując do wcześniej wymienionych obowiązków, wprowadza jednak odrębne od nich środki karne. Według M. Bańko: *Inny słownik języka polskiego*, Warszawa 2000, s. 176, słowem „ponadto” wprowadza się nową informację na omawiany temat. Identycznie rozumie tę partykułę S. Dubisz: *Uniwersalny słownik języka polskiego*, Warszawa 2003, s. 661, gdy stwierdza, że następuje wówczas wprowadzenie nowej informacji: „oprócz tego”, „poza tym”.

Tak więc, partykuła „ponadto” w art. 67 § 3 k.k. rozgranicza środki probacyjne od środków karnych. Rozgraniczenie to ma szalenie istotne znaczenie, bowiem w sytuacji nałożenia obowiązków probacyjnych sąd zobowiązany jest do określenia czasu i sposobu ich wykonania – art. 74 § 1 k.k., natomiast przy orzeczeniu środków karnych tak postąpić nie może, bowiem żaden przepis materialnoprawny nie daje mu ku temu podstaw.

Z powołanych w zaskarżonym wyroku podstaw orzeczenia świadczenia pieniężnego, tj. art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 39 pkt 7 k.k., nie wynika konieczność ani uprawnienie do zakreślenia przez sąd terminu, w którym świadczenie to ma być płatne. Zgodnie z art. 196 § 1 k.k.w., „w razie orzeczenia świadczenia pieniężnego sąd z urzędu i bez pobierania jakichkolwiek opłat, przesyła tytuł egzekucyjny

pokrzywdzonemu lub innej osobie uprawnionej”, a czyni to bezzwłocznie, gdy orzeczenie staje się wykonalne, tj. z chwilą uprawomocnienia się wyroku. Przesłanie tytułu kończy czynności sądu w postępowaniu wykonawczym, gdyż dalej, to podmioty, którym sąd przesłał tytuły egzekucyjne, same wzywają skazanego do zaspokojenia ich należności, a gdy ten tego nie uczyni, to wówczas z własnej woli mogą skierować wyrok do komornika, by wszczął egzekucję.

Zupełnie inaczej problem ten przedstawia się w sytuacji nałożenia obowiązków, gdyż wówczas klauzula wykonalności może być nadana po upływie terminu, do którego skazany miał spełnić świadczenie i dopiero wtedy roszczenie majątkowe, w myśl przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, będzie wymagalne.

Powyższe przesądza o tym, że sąd orzekając przy warunkowym umorzeniu postępowania środek karny w postaci świadczenia pieniężnego wymienionego w art. 39 pkt 7 k.k., nie może w ogóle wypowiadać się co do terminu jego wykonania.

Zawarcie w orzeczeniu takiego zwrotu: „płatne w terminie miesiąca od uprawomocnienia się wyroku” jest stwierdzeniem nieopartym na jakiegokolwiek podstawie prawnej, chociaż każda kara czy środek karny zastosowany wobec sprawcy czynu, musi mieć oparcie w konkretnie wskazanym przepisie i pozostawać w zgodzie z zasadami wykonania kary.

Dlatego też należało orzec, jak wyżej.